

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Конституційне право України

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-7	Конституційне право України	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	1	2	5	Екзамен

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування знань, вмінь і практичних навиків у сфері загального розуміння конституційного права, як галузі права, галузі законодавства, юридичної науки та навчальної дисципліни, Конституції України та її розвитку, конституційного ладу та його співвідношення з суспільним та державним ладом, основ правового статусу людини і громадянина, конституційних прав та свобод людини і громадянина, виборів та референдуму, конституційної системи органів державної влади та їх повноважень, територіального устрою.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК15	Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК06	Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі екзамену, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Конституційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод конституційного права. Система галузі конституційне права. Конституційно-правові відносини. Джерела конституційного права України. Конституційне право як наука та навчальна дисципліна. Співвідношення конституційного права з іншими галузями права.

Тема 2. Конституція – основний закон України

Поняття конституції, конституціоналізму та світові етапи конституційного розвитку. Види конституцій. Зміст, функції та порядок прийняття конституції. Структура та зміст Конституції України. Властивості конституції.

Тема 3. Конституційний лад України

Поняття та сутність конституційного ладу. Основні засади (принципи) конституційного ладу України. Закріплення конституційного ладу в Конституції України. Гарантії конституційного ладу в Україні.

Тема 4. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина

Поняття та класифікація прав людини. Поняття, основи та принципи громадянства як базису реалізації прав і обов'язків людини. Основні обов'язки громадян України. Конституційні гарантії та система захисту прав людини. Конституційні засади обмеження прав і свобод людини в умовах особливих правових режимів.

Тема 5. Народне волевиявлення

Поняття виборів та їх соціальна функція. Виборче право і виборча система України. Конституційні принципи виборчого права України. Виборчий процес і його види. Поняття, соціальна функція та види референдумів.

Тема 6. Конституційно-правовий статус Президента України

Інститут президентства в Україні. Компетенція Президента України. Обрання Президента України та припинення його повноважень. Відповідальність Президента України. Взаємодія Президента України з іншими гілками влади.

Тема 7. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України

Поняття, ознаки та види парламентів. Конституційний склад та структура Верховної Ради України. Компетенція Верховної Ради України. Основні організаційно-правові форми діяльності Верховної Ради України. Законодавчий процес та інші парламентські процедури.

Тема 8. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади

Поняття, ознаки, функції та система органів виконавчої влади в Україні. Елементи конституційно-правового статусу Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок формування, повноваження.

Тема 9. Конституційно-правові основи здійснення правосуддя в Україні

Конституційні засади правосуддя. Конституційний суд як єдиний орган конституційної юрисдикції. Роль і місце судів у системі органів державної влади. Функціональне призначення прокуратури в механізмі забезпечення правосуддя. Загальні засади функціонування інституту адвокатури в Україні.

Тема 10. Територіальний устрій України

Адміністративно-територіальний устрій України: поняття, принципи та система. Державний кордон як основна складова територіального устрою держави. Система адміністративно-територіального устрою України. Правовий статус адміністративно-територіальних одиниць.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Chemerinsky on Constitutional Law – The Structure of Government: <https://www.coursera.org/learn/chemerinsky-on-constitutional-law-structure-of-government>; Refugee & Asylum Advocacy: Legal Frameworks for Protection: <https://www.coursera.org/learn/refugee-asylum-advocacy>; Громадянство та верховенство права: <https://www.coursera.org/learn/citizenship-rule-of-law>);

- Prometheus (Вступ до конституційного права: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/constitutional-law-intro/>; Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/effective-local-governance/>; Права людини для держслужбовців: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/human-rights-for-civil-servants/>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод – подається фактичний матеріал, висвітлюються положення нормативно-правових актів тощо (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інформаційно-пояснювальний метод (надання інформації законодавчого, управлінського, практичного характеру, статистичної інформації тощо); кейс-метод (обговорення проблеми реалізації норм конституційного права, застосування положень законодавства, практика підготовки юридичної документації, судової практики тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення екзамену (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60										Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів
										100 балів	

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Афанасьєва М.В., Мішина Н.В. Сучасні тенденції українського конституціоналізму: навч.-метод. посіб. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 114 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/abedc373-5265-4df4-9fcf-57c935ebd264/content>
2. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
3. Конституційне право України: підручник. 11-е вид.: (присвяч. 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ») перероб. і доп. Ужгород: РІК-У, 2023. 536 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/1bac_pravo/Konstytutsiyne-pravo_2023.pdf
4. Конституційне право України: навч.-метод. посібн. для здобувачів вищої освіти / [Д.С. Терлецький, М.В. Афанасьєва, Ю.Д. Батан та ін.]. Одеса: НУ «ОЮА», 2020. 242 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d70bc13f-bf61-4bff-a550-0901a7d7c88d/content>
5. Конституційне право України: підручник / за заг. ред. Т.М. Слінько. Харків: Право, 2021. 592 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/files/p_KPU-2021.pdf

6. Курилюк Ю.Б. Значення державного кордону для забезпечення правопорядку в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. Вип. 90. С. 83–88. URL: <https://apdp.in.ua/v90/13.pdf>
7. Курилюк Ю.Б. Конституційні засади кримінологічного забезпечення прикордонної безпеки України. *Конституційно-правові академічні студії*. 2019. № 2. С. 83–88. URL: <https://konstlegalstudies.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/12-1.pdf>
8. Курилюк Ю.Б. Правовий захист від загроз із тимчасово окупованої території України *Migration & Law*. 2023. Vol. 3 (issues 5-6). pp. 5–13. URL: <https://doi.org/10.32752/2786-5185-2023-3-5-6-5-12>
9. Савчин М.В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. 2-ге вид., допов. Київ: ВД «Гельветика», 2020. 648 с.
10. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с. URL: <https://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
11. Тертишник В.М. Конституція України: наук.-практ. комент. Київ: Алерта, 2022. 430 с.
12. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
13. Конституційне право: навч. посіб. / за заг. ред. В.О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 452 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8388/1/КП_макет.pdf
14. Romanenko K., Chmielarz P., Kuryliuk Y. et al. A Systematic Review of Constitutional Regulation of Martial Law and Its Impact on Citizens' Rights. *Global Prosperity*. 2025. Vol. 5(3). pp. 79–102. URL: <https://www.gprosperity.org/index.php/journal/article/view/180>

Викладач: Курилюк Юрій Богданович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри теорії та історії держави і права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

